

Zdražování zpomalilo, ale pokles české ekonomiky trvá...

- editor007 | 7. března 2024

ČESKO: Premiér Fiala se po zveřejnění výsledků inflace za měsíc leden nadouval před televizními kamerami jako páv. Ano. Inflace se v lednu zvýšila „jen“ o další 2,3%. Přesnější by ale bylo říci, že k té enormně vysoké inflaci předchozích dvou let ještě přibyla další 2,3%.

Tedy, pravda je, že zdražování zpomalilo, ale ne všude. Elektřina meziročně zdražila o 13,3%. Vodné o 10,9%, stočné o 10,5%, bytové nájemné o 7%, výrobky a služby pro běžnou údržbu bytu o 5,3%. Nadále tedy pocítujeme důsledky hrůzného vývoje posledních dvou let, který dolehl na české domácnosti, celou ekonomiku i veřejné finance státu. Vládou ignorovaný růst cen za energie, zejména elektřiny, jejíž nízké výrobní náklady byly nesmyslně nafukovány přes Lipskou burzu, nás ekonomicky srazil. A to tak, že jsme stále pod úrovní, na které byla česká ekonomika před nástupem covidové pandemie. Může za to i prudký propad reálné mzdy, kde bohužel doplácíme mj. na netečnost Středulových odborů.

Ale nejtěživější dědictví tohoto obrovského selhání české politiky má podobu prudkého růstu státního zadlužení, jen za první dva měsíce letošního roku o více než 100 miliard korun. To bude dlouhodobý problém. Jde o půjčené peníze a z těch se platí úrok. ČNB zahájila snižování základní úrokové míry a v únoru sestoupila na 6,25 procenta z loňských 7,0 procenta. Jenže v oslabené ekonomice klesá i kurz koruny, za rok už o 8 procent, a snižování úrokového odstupu od eurozóny to může jen urychlit. To znamená zdražení nejen dováženého zboží, ale hlavně zahraničního dluhu.

Když porovnáme průměr cen za 12 měsíců s jejich průměrem o rok dříve, máme všechno zhruba o deset procent dražší. To je stejné číslo, o které vzrostly příjmy státního rozpočtu, takže celý vládní „úsporný balíček“ se nese na inflační vlně a přehazuje náklady na domácnosti. Jenže domácnosti nemají kde brát. Poslední ucelená statistika reálných mezd je za rok 2022, tam mzdy zaostávaly za růstem cen o 6,5 procenta. Na to pak na jaře 2023 navázal prudký růst nákladů na bydlení skoro o 22 procent.

I podle českých poměrů podíl osob, které se držely pod hranicí ohrožení příjmovou chudobou, setrval kolem deseti procent. Kdybychom však sáhli po mezinárodním srovnání a podívali se, kde je hranice chudoby v Německu, zjistíme, že tato hranice odpovídá naší průměrné mzdě. Z tohoto pohledu dvě třetiny českého obyvatelstva více než 30 let po sametové revoluci přežívají v bídě. Pro to jsme cinkali v listopadu 1989 klíči? Já tedy ne.

I v rámci republiky je tlak drahoty nadále tíživý a lidé se mají hůř než o rok dříve. Potvrzují to data ČSÚ o vývoji výdajů na konečnou spotřebu domácností, které meziročně klesly o 0,5 procenta. Pak se nelze divit, že také celý hrubý domácí produkt Česka v loňském roce meziročně poklesl o 0,4 procenta a stále se nemůžeme dostat nad úroveň před nástupem covidu roku 2019. V tom má Česko unikátní postavení, jsme jediní v EU, komu se to nepodařilo.

Škody, které současná neschopná vláda nadělala, se budou překonávat ještě dlouho. V polovině loňského roku přesáhla zadluženost státu 3 biliony korun a nadále se zadlužujeme o čtvrt bilionu korun ročně. Když se podíváme na úrokové náklady, obejdou nás mrákoty, protože na trhu už jsou státní dluhopisy s úročením za 6 procent. To znamená, že jen z přírůstku schodku státního rozpočtu za první dva měsíce roku po roce zaplatíme 6 miliard korun úroků. Vzpomeňme si na to, že pro školní

kuchařky a školníky se nedaří najít 800 milionů korun, aby se posunuli nad úplně hladové mzdy.

Roční výdaje na obsluhu celého státního dluhu se nezadržitelně blíží ke 100 miliardám korun. Kolik skutečně zaplatíme, bude záviset i na kurzu koruny. V závěru loňského roku jsme se dozvěděli, že zahraniční dluh České republiky ve třetím čtvrtletí 2023 stoupl o 126,3 miliardy na 4,546 bilionu korun. V meziročním srovnání byl o 140,4 miliardy vyšší. Výše zahraničního dluhu ke konci září představovala 62,9 procenta hrubého domácího produktu (HDP) země, tedy celkového výkonu české ekonomiky.

Přes 77 procent zahraničního dluhu připadlo na soukromý sektor a zbývajících 22,7 procenta, byly závazky veřejného sektoru, do kterých spadají závazky vládního sektoru, soukromých subjektů garantované vládou a subjektů s majoritní účastí státu, uvádí Česká národní banka.

Jedná se tedy o údaj, který vykazujeme v korunách, ale při tehdejší kurzu. Od začátku roku koruna klesla o dvě procenta. Když to převeďme na výchozí 4,5 bilionu korun zahraničního zadlužení, rázem nám tam naskočilo dalších 90 miliard.

Náklady inflace tak máme jako na talíři. Vysoké ceny elektřiny srážely ekonomiku a ta pak nesla také tíhu protiinflačního boje v podobě vysoké úrokové míry. Náklady rostly, příjmy zaostávaly, dluh narůstal. Jenže když teď míra inflace klesá, je těžké sahat na ty vysoké úrokové sazby moc zhurta, protože se o ně opírá kurz koruny. A pokles kurzu české měny znamená prudký nárůst korunové hodnoty zahraničního zadlužení.

Způsob, jakým vláda s inflací a zadlužením bojovala, spočíval v přenášení nákladů na domácnosti. Dluhu to nepomohlo, to vidíme. Ekonomika se také vyvíjí slaběji, než byly předpovědi. Zato zisky energetických společností, bank nebo telekomunikací a zřejmě i obchodních řetězců byly rekordní. Ty však bohužel většinou odplynuly do zahraničí. Prostě naprostý debakl vládní ekonomické politiky.

A co je třeba udělat? O tom v pokračování příště.

AUTOR: Jiří Paroubek

[ZDROJ](#)